

Kevers in de bosreservaten van Voeren

Een vensterval in het Veursbos

Reeds enkele jaren wordt in een aantal geselecteerde bosreservaten intensieve inventarisaties uitgevoerd naar doodhoutkevers. De vorige jaren passeerden Kolmontbos, Zoniënwoud en Meerdaalwoud reeds de revue (zie vorige nieuwsbrieven). Deze inventarisaties leverden heel wat nieuwe inzichten op rond de soortenrijkdom in deze bossen, wat het zeker de moeite maakt om hier mee verder te gaan, en een volgende locatie te screenen.

Dit maal werd gekozen voor de bosreservaten in Voeren. Ze liggen in een uithoek van Vlaanderen en op een heuvelachtig terrein met toppen boven de 260m boven zeeniveau. Bovendien wijzen vroegere vondsten en beperkte inventarisaties en vooral ook de gegevens van het knotbomenonderzoek van vorig jaar, op een rijke keverfauna. Genoeg redenen dus om deze plek als veelbelovend uit te selecteren voor een grondige screening.

Rechts onder: verzamelen en uitzeven van houtmoolm uit een holle esdoorn

*Onder: Dactylosternum abdominale, deze globetrotter is een nieuwe kever voor België.
(Foto : Theodoor Heijerman)*

In 2013 ging de aandacht naar het Veursbos, met ruim 220 ha het grootste bosreservaat van Voeren en omringd met hoogstamboomgaarden, knotbomenrijen en graslanden. Net zoals vorige jaren werd er gewerkt met een gestandaardiseerde inventarisatiemethode waarbij er gebruik gemaakt wordt van drie kleine raamvallen, een lokval met duivenmest en lijmrings, aangevuld met actieve inventarisatiemethodes (zeef- en klopstalen, sleep- en handvangsten en lichtvangsten). Het koude voorjaar van 2013 zorgde wel voor een start in mineur. Het aantal soorten was in april-mei erg laag en ook het droge zomerweer zorgde voor een bijkomende hinderpaal.

Toch zijn er momenteel al 438 soorten uit het Veursbos gedetermineerd waarbij 162 xylobionten. Daarvan zijn er 52 opgenomen op de Duitse Rode Lijst (waarvan 3 in de categorie Met Uitsterven Bedreigd, en 35 'Bedreigd'). Voegen we daar de soorten bij die bij vorige onderzoeken in de Voerense bossen zijn gevonden, dan brengt dat de teller voor de Voerense bosreservaten op 212 xylobionten. Deze aantallen zijn te vergelijken met het onderzoek in het Meerdaalwoud.

Hoewel het Veursbos een zeer structuurrijk en gevarieerd bos is, is het aantal kwijnende en dode bomen voorlopig nog vrij beperkt. Tegelijk zijn er ook nog maar weinig lichtrijke, open plaatsen in het bos ontstaan. Deze zijn belangrijk omdat veel xylobionte soorten ook warmteminnend zijn. Ook de overgangen naar open terrein zijn vaak abrupt, waardoor er weinig ruimte is voor struwelen, ruigtes en bloemrijke hooilanden. Volgend jaar worden gericht ook enkele van die lichtrijkere plekken opgezocht, om ook die thermofiele soorten mee te hebben. Volgend jaar dus zeker meer nieuws. We geven alvast enkele bijzondere vondsten mee.

Dactylosternum abdominale is een nieuwe kever voor België! Deze kever dook de laatste jaren op steeds meer plaatsen rondom België op. Het is een cultuurvolger die zich in de voetsporen van de mens over de (sub)tropische streken van de wereld verspreid heeft. Hij werd meermaals rond 1850 beschreven uit Singapore, de Antillen, Zuid-Afrika en Madeira maar het bleek om dezelfde soort te gaan. In Europa was de soort tot 1970 beperkt tot het zuiden van Frankrijk. In het najaar wordt hij vooral op rot-tend fruit aangetroffen. In Nederland was er tot nu toe één vondst in 2006 (Warmond, Zuid-Holland) in een holle boom met nat weefsel van een zwam. Wij vonden hem op 30 september 2013 in een zeefstaal van een verrotte zadelzwam, tegen een knotes aan de rand van het Veursbos. Hierin werden toen trouwens 23 soorten kevers aangetroffen, voornamelijk typische paddenstoelenbewoners.

Cis glabratus is een nieuwe paddenstoelkever voor Vlaanderen. Op 30 juni 2013 werd er één exemplaar van deze kever uit een vermolmd stam van een fijnspar gezeefd. Uit België waren er 6 exemplaren bekend uit Warsage (1998). Meestal worden ze gevonden op bomen met vruchtlichamen van roodgerande houtzwam (*Fomitopsis pinicola*) een paddenstoelsoort die bij ons steeds vaker voorkomt.

Op de warmste nacht van het jaar werden er lichtvangsten uitgevoerd langs de bosrand in het Veursbos. Een opvallende waarneming hierbij waren 6 exemplaren van de echte beekkever ***Stenelmis canaliculata***, een eerste waarneming voor Vlaanderen en de eerste voor heel België in meer dan 50 jaar! Het is een soort van heldere, sterk stromende waterlopen. Het zijn traag kruipende kevers, die evenals hun larven permanent onder water leven op stenen, hout en planten, waar ze zich voeden met algen, mos en detritus.

In Veursbos werd ook *Chrysanthia nigricornis* gevonden, een schijnboktor, nieuw voor Vlaanderen. Moeilijk te onderscheiden van deze *C. viridissima* (foto : Urs Rindlisbacher)

Een geleidelijke bloemrijke bosovergang met meidoornstruwelen : zeer interessant voor bloembezoekende adulten van heel wat dood-houtkevers

*Klein vliegend hert, het kleine broertje van
het vliegend hert, wordt heel vaak
gevonden in het Veursbos*

Ze vereisen een zeer goede waterkwaliteit. Opvallend is dat de waarneming gebeurde op verschillende kilometers van een op het eerste gezicht geschikt biotoop. Een beek met zuiver water is wel enkele kilometers verwijderd. Nu is het wel bekend dat bij nieuwe generaties dispersievluchten plaats vinden en daarbij 's nachts op licht wordt afgekomen. Wanneer de kevers eenmaal in het water zijn aanbeland vliegen ze gewoonlijk nooit meer. In Nederland is de soort enkel bekend van twee oude waarnemingen in Neer (1922) en Neercanne bij Maastricht (op licht 1950).

Chrysanthia nigricornis is nog een soort die nieuw is voor Vlaanderen. Deze schijnboktor heeft een broertje wat veel algemener is (*C. geniculata*) maar verschilt o.a. door de kleur van de poten. Er zijn enkele waarnemingen uit het zuiden van Wallonië, Luxemburg en ten oosten van Aken (ongeveer 20km in vogelvlucht). De kever kan je vinden op bloemen en de larven leven voornamelijk in vermolmde naaldbomen.

Lebia cruxminor tenslotte is een opvallende loopkeversoort van halfdroge open terreinen met een weinig bemeste, grasachtige hoge vegetatie. Het voorkomen duidt zeker op voor insecten waardevolle gebieden. Op de nieuwe Rode Lijst van loopkevers voor Vlaanderen heeft de soort de status 'met uitsterven bedreigd'. (Desender et al, 2008). Er is slechts één waarneming uit de periode 1980-2007 uit de omgeving van Westerlo. Deze nieuwe vindplaats voor Vlaanderen bevindt zich op de rand van het Veursbos. Verschillende exemplaren werden waargenomen, zowel handvangsten als één lichtvangst

Desender K., Dekoninck W., Maes D., Crèvecoeur L., Dufrêne M., Jacobs M., Lambrechts J., Pollet M., Stassen E. & Thys N. (2008). Een nieuwe verspreidingsatlas van de loopkevers en zandloopkevers (Carabidae) in België. INBO R.2008.13

Luc Crèvecoeur
luc.crevecoeur@skynet.be

Kris Vandekerkhove